

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Juvenals 14. satire

Citation: Falster, Christian: "Juvenals 14. satire", i Falster, Christian: *Satirer, 1720-42*, udg. af Aage Schiøttz-Christensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, C.A. Reitzel, 1982, s. 195. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster04-shoot-workid76066/facsimile.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: *Satirer, 1720-42*

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

D. JUNII JUVENALIS

Stortende

SATYRA,

af

Det Latinske

s

Det Danske Sprog,

oversat

af

CHRISTIAN FALSTER.

1720
Eftt ubi Hans Kongl. Høiheids og Underfats Høitrefserie af
Joh. Jørgen Bøffner; og findes hos ham
til Køb.

Kühn

Orig. bredde 155 mm.

Gunstige Læsere!

Endskiønt det lader ikke *Poëten Juvenalis* vel, at have to Tunger i een Mund, dend ene Latinsk, dend anden Dansk, dend første reen og flydende, dend sidste, tykmælet og stammende: Saa er hard dog nødt til i begge Tungemaal at lade sig høre. Hvorfor? De tvende berømmelige og lærde udenlandske *Professores*, *Jo. Alb. Fabricius* i Hamborg, og *Jo. Gottl. Krause* til Wittenberg, hin udi sit andet *Volumine Bibliothecæ Latinae* (udgivet Ao. 1721) pag. 736, denne udi sine *Latinske Novis Litterariis* Ao. 1718. pag. 85, have meldet om bemelte *Juvenalis* fiortende *Satyre*, ligesom dend allerede med min Danske Oversættelse, paa dend Tid var kommen for Lyset. Paa det nu velbemelte brave Mænds Beretning ikke skulle bedrage enten dem selv eller Effterkommerne, (endskiønt Deres priiselige Navn og Rygte talte intet derved, endskiønt dend lærde Verden var derfor lige lykkelig) haver jeg taget mig for at spendere en liden Part af min Tid paa ermelte Arbeyd, ikke saameget for at anvende som for at fordrive dend, ikke for at fortienne dend aller-ringeste Tak, men for at undgaa Utak, og, om det var mueligt, at ophygge vore Tider, da det ikke er let at sige, enten Faderen offte er Ældst eller Sønnen, enten Børn ere klogest eller Førældre, enten disse tugter hine, eller hine disse. Dersom mine kiære Landsmænd kand have nogen Nytte og Fornøjelse heraf, da nyder jeg en stor Belønning for en liden Umage: Hvis ikke, da faaer jeg en liden Belønning for en stor Umage.

D. JUNII JUVENALIS

Fiortende SATYRA

r **D**er er adskillig ond Bedriff,
Hvorved een Ære tabes,
Hvorved dend beste Dydens Skrif
Som ved en Klak vanskabes:
Men hvad? Forældre selv et Barn (a)
Om Haand og Pen jo holder:
At Sønnen bliver til et Skarn,
En Fader selv forvolder.

(a) Udi en for nogle Aar siden i Tryk udkommen Digt,
kaldet DISSE TIDERS ONDE OPTUGTELSE, findes disse
Poetens Vers oversatte saaledes:

En daarlig Fader selv ved Haand
Sin spæde Søn jo tager,
Og ved Exempels Lede-Baand
Til Udyd ham ledsager.

Item

See, Naar dend lille merker, at
Du Spill ey kand undvære,
Strax faaer hand ogsaa Kortet fat,
Vil samme Konster lære.

- 2 Naar Børn de gamle seer udi
Et Kort- og Bretspill hænge,
Strax er de Spillemænd deri,
Og slaar paa samme Streng:
Tænk, spiller Pogen, medens hand
Endnu er spæ og liden,
Hvad bedre Tanker skulde mand
Da faae om ham med tiden?
- 3 Har Faderen, dend gamle Nar,
Hans Gane vildet viise,
Hvad nydeligt og lekkert var
Fornemmelig at spiise:
Har hand dend unge Smag og Lugt
Vant til at være kræsen,
Og effter Sylte-Tøy, samt Frugt,
Og Vildt at spidse Næsen:
- 4 Da, naar dend Glut er otte Aar,
Og nys har feldet Tænder,
Hvis hand ey Lekkerbidsken faer,
Hand snart af Skindet render,
Sin Faders gamle Kiøkken-Svend
Hand ikke kand forsage,
Om tusind Tugtemestre end
Ham derfra vilde jage.

- 5 Er *Rutilus* (b) vel Fromheds-Speyl,
Hvoraf hans Søn kand lære,
Med Sindighed en liden Feyl
Og Brøst at overbære?
Betænker hand, at Herrens Been (c)
Hos Tiennerens er taget?
At hin og denne Mynt af een
Naturens Malm er slaget?
- 6 Hand lærer jo, dend Busemand,
Paa Bøddel-viis at herske,
Hans Hiertens Glæde er, at hand
Et fattigt Skind kand terske:
En Nattergal er ej for ham
Saa sød, som Pryglens Stemme,
Hand bruger *Polyphemus* (d) Kam
Til sine Folk at kiæmmé.

- (b) Een tyrannisk Fader, som handlede ilde med sine Underhavende.
- (c) Jeg nødes her at give tilkiende, at forbermelte Digt, kaldet: DISSE TIDERS ONDE OPTUGTELSE, er født på min Stravn, paadét jeg ikke skulle synes at have taget disse Vers, som derudinden findes, fra en anden, og være kommen ulovlig til dennem.
- (d) Om *Polyphemus* Grubhed er adskilligt at læse hos *Poëterne*.

- 7 Da lykkes først hans Tyranni
For ham, naar een og anden
For et uskyldigt Tyveri
Skall brændes udi Panden.
Tænk, naar dend unge hannem seer
Saa haard mod en Misdæder;
Hvad under da, at denne leer,
Naar andre Stympre græder?
- 8 Hvo vil en ærlig Mand vel spaa,
Paa *Largæ* (e) Datters Vegne,
At hand ey Hanrey-Horn skall faac? (f)
See, om hun skall opregne
Sin Moders Lefle-Brødres Tall,
Da ere de saa mange,
At hun sin Aande drage skall
Vel fyrretive gange.

- (e) Denne *Larga* maa have været en navnkundig *Coquette*.
(f) Disse Hanrey-Horn crindrer jeg at have afbildet i
forbemelte *Satyre* ved de Bogstaver *V* og *K*. Jeg erin-
drer og, at en høy Herre ved en Skrivelse forlangede at
vide, hvad disse Bogstaver skulle betyde; hvorpaa jeg
svarede med en Historie, kaldet *Raillerie Recompensée*,
som begynder saaledes: *Une Dame, qui avoit été l'I*
Romain du nom de son mari, pour y mettre l'Y Grec (c'est à
dire, qui avoit planté des cornes à son Mari). –

- 9 Hun selv jo i sin Barndom gik
I Skole hos sin Moder,
Og Munster udaf hende fik
Paa alle Elskous Noder:
Hun saae, hvad hendes Moder skrev,
Hun nu det samme skriver,
Og til Befordring hun sit Brev
Sin Moders Tienner (g) giver.
- 10 Saa gaar det af Naturen til,
At, som Forældre ere,
Saaledes allersnarist vil
De Unge ogsaa være:
Hvad Sønnen af sin Fader seer,
Som af sin Læremester,
Det da saa meget destomeer
Hos hannem Rødder fester.
- 11 Jeg negter ey, Naturen saa
Jo somme Børn omstempler,
At de med Afsky træder paa
Forældrenes Exempler:

(g) Som er et gammelt Postbud, og forstaar at omgaaes
med Kierligheds-Breve.

202 *Juvenals 14. satire*

Men derimod dend samme Troid,
De samme Udyd-Farver,
Som staar i deres Fædres Skiold,
De Fleeste gierne arver.

12 Du da, som Fader est, see til,
Du flyer onde Sæder,
At ey dit Barn, som gierne vil,
I dine Fodspor træder:
Betænk, at *Catiline* (b) Art
Dig møder allevegne,
Men at det er i Verden rart
En *Cato* at begegne.

13 Lad i dit Huus ey dine Smaa
Det mindste see og høre,
Hvorover de forarges maa,
Og lade sig forføre:
Lad Skiøgen ikke have Gang,
Hvor dine Døttre ere,
Lad Drukkenboltens Hore-Sang
Fra dig forbandet være.

(b) *Catiline* var et stort Skarn til *Rom*, *Cato* derimod en Romersk *Heros*.

- 14 Mand allermceest sig bør undsee
Og gaa for Børn tilside, (i)
Hvad du begaar, det maa ey de
Tillige see og vide.
Tænk ey, hvad ligger derpaa magt?
Mit Barn er jo umyndigt?
'Tag dig saameget meer i agt
At gjøre noget Syndigt.
- 15 Thi om du seer din Søn begaa
Med Tiden grove Laster,
Om hand din Ondskab slegter paa,
Ja verre sig formaster;
Hvad Ret og Ære har du da
Imod hans Feyl at mukke?
Og udi Testamentet fra
Hans Arv ham udelukke?
- 16 Hvor kand du dristig skiænde paa
Hans Forholds onde Lader?
Hvad Frihed har du til at staa
Paa Frihed som en Fader?

(i) *Cato* var herudi saa streng, at hand endogsaa satte *Mantium* en Raads-Herre fra sin Værdighed, fordi hand havde kyst sin Frue i sin Datters Paasyn. See *Plutarchum* i *Catonis* Levnets Beskrivelse p. 346.

Naar du en Ældre Dievel est,
Og verre til at spøge,
Naar du hos *Doctor* eller Præst
Om din Forstand maa søge?

- 17 Sec, naar en fremmed Herre dig
Besøgelse vil gjøre,
Maa hver i Huuset skynde sig
At feye Gulv og Døre,
At skuure Sølv et blank og klar,
Og Spindellev nedrive:
En Pidsk du selv i Haanden har
Paa dine Folk at drive.
- 18 Saa bange est du, hand skall see
Dit Huus ureent at være,
Da een af Kokke-Drengene
Alt Støvet kand udbære;
Men at der ligger for dit Barn
I hver en Vraa og Kammer
I haabetall Udyders Skarn,
Derved du dig ey skammer.
- 19 Smukt er det, at du har en Søn,
Naar du ham saa vil venne,
At hand sig Tak- og Ære-Løn
Af Landet kand fortienne,

Juvenals 14. satire 205

At Hand i Kriig og Fred kand staa
Udi sit Herskabs Naade:
Men viid, at sligt beroer paa
Hans Underviisnings Maade.

- 20 En Stork med Snog- og Slange-Mad
Opklækker sine Unger,
Med Øgle-Traktement paa Fad
Fordriver deres Hunger:
Naar disse faaer nu Klædning paa,
De strax af deres Reede
Begynder ud paa Jagt at gaa
Og effter Øgler leede.
- 21 En Ravn fra Reeden flyer hen
Til Aadselet af Hunden,
Derfra dend kommer hiem igien
Med Stumpen udi Munden;
Naar Ungen selv skall holde sig
Omsider Kost og Kammer,
Sit Maaltid dend da idelig
Ved samme Bord annammer.
- 22 En Ørn i Buske-Kratt og Skov
Opsøger Raaer og Harer,
Hvorfra dend med sit feede Rov
Til Reeden siden farer;

Juvenals 14. satire

Knap kommer Ungen for en Dag,
Før dend sin Gaffel laver
Til Hare-Steg, hvorpaa dend Smag
I Vuggen faet haver.

- 23 *Centronius*, en Bygnings-Nar,
Forskrev fra andre Stæder,
Hvad Marmor dyrebarist var,
Og bygte Herre-Sæder
Snart paa en *Cajetanisk* Pladtz,
Snart *Tibur* og *Præneste*,
Trodtz Lykkens Tempel og Palladtz,
Trodtz *Herculis* det Beste.

- 24 *Posides (k) Capitolium*
Ey gjorde saa til skamme.
Men der *Centronius* en Sum
Nu havde paa det samme
Forødt, dog noget effterlod,
Hans galne Søn det ilde
Forødte alt, som Trodtz imod
Sin Fader bygge vilde.

(k) En Favorit i Keyser *Claudia* Hof.

Juvenals 14. satire

207

- 25 See, en Sabbatisk Fader jo
Saa sine Børn forleder,
At de, af jødisk Overtro
Til Firmamentet beder, (f)
Ja disse holder for, som hiin,
Ey undersked at være
Imellem Kiød af dem og Sviin:
De lader sig omskiære.
- 26 Fremdeles vor Romanske Ret
Og Lov u-effterlevet,
De intet holder uden det,
Som *Moses* haver skrevet,
De lærer *Mosen* udenad,
De holder *Mosis* Sæder,
De heller gjør, jeg veed ey hvad
End *Mosen* overtræder.
- 27 De ingen tørstig Vandringsmand,
Som kommer dem i møde,
Vil viise Vey til en drik Vand,
Hvis hand er ey en Jøde:

(f) Fordi de svor ved Himmelen, som Christus selv
forbyder dem hos Matth. V. 34.

208

Juvenals 14. satire

Men Faderen er skyld deri,
Dend gamle Grillenfænger,
Dend Løverdagens Arbeyd-fri
Og løse Lediggænger.

- 28 Dog alle disse Laster vil
Jeg lade saa passere,
Thi Børn jo selv har Lyst dertil:
Men undrer intet meere,
End at et Barn ved Hals og Haar
Til Karrigskab skall trekkes,
Og udi sine unge Aar
Til Gierighed opklekkes.
- 29 Hvorfor? for denne Lyde sig
Med Dydens Skin forklæder,
I det dend synes tarvelig
Og ærbar udi Sæder:
Ja Pugen roses jo som dend
Der haver lært at spare,
Der bedre sine Midler end
En Drage kand forvare.
- 30 Hand (siger dend gemeene Mand)
Sin Fordeel veed at søge,
Sit Gods og Capital kand hand
Og det slags Folk forøge;

Juvenals 14. satire 209

Men lige got, hvorledes, naar
Hand kun i Arbeyd sidder,
Naar kun hans Mynte-Hammer gaar,
Naar hand kun Penge smidder.

- 31 En gierig Fader dem i sær
Lyksalig derfor priiser,
Som haver Penge-Posen kiær;
Thi (siger hand) hvo viiser
Mig nogen ret lyksalig Mand,
Saa længe hand maa trænge?
Ja sine Børn formaner hand
Og til at søge Penge.
- 32 Hand udi deres spæde Bryst
De første Elementer
Af Gierighed og Penge-Lyst
I deres Barndom prenter:
I Børne-Verk hand tvinger dem
Til Karrigskab at lære,
Og, naar de kommer længer frem,
Umættelig at være.
- 33 Hand sine Folk tilveyer Mad
I Lodder og Qvintiner,
Sit eget Liv og slunkne Rad
Hand selv med Sult forpiiner:

- De muulne Stykker af hans Brød
Saa dyrebare ere,
At hand ey nender ved sin Død
Dem samtlig at fortære.
- 34 Hand til *October* legger hen
Septembers Plukke-Finker,
Saa kaager hand dem op igien;
Ja Plukke-Fisk, som stinker,
Hand i sit Spiise-Kammer med
Sit Segl for Døren giemmer,
Men først hvert Stykke paa sit Sted
At tælle ey forglemmer.
- 35 En Betler skulle væmmes, om
Hand kom til Bords med denne.
Men tænk, hvad nytter Midler, som
Mand maa saa suurt fortienne?
Er dend ey daarlig? er ey hand
Et Galenskabs Spektakel,
Som for at døe en Herremand,
Vil leve som en Stakel?
- 36 Imidlertid naar Sekken fuld
Til Bredden op er proppet,
Da see, jo fleere Tønder Guld
Du deri haver stoppet,

- Jo fleere du forønsker dig;
Men tvertimod et Øye,
Der aldrig saae saa meget, sig
Men lidet lader nøye.
- 37 En Gaard kand ikke da forslaa,
Du skalt jo eye fleere,
Dit Gods og Eyendomme maa
Du endelig formcere:
Din Nabo-Mark dig saa beqvem,
Samt Skov og Træer ere,
At hand til dig maa selge dem,
Om hand med Fred vil være.
- 38 Thi vil hand ey, om Natten du
Dit sultne Fæ henjager,
Dend Grøde, som er grøn endnu,
At æde af hans Ager,
Ja Fæet maa ey vende om,
Før Gulvet reent er feyet,
Før hele Sæden ligesom
Med Segel er afmeyet.
- 39 Tænk dog, ved saadan syndig Daad
Hvor mangel sig beklager,
Som haver maat med Suk og Graad
Sig skille ved sin Ager!

Betænk, hvor du af alle Mand
Med skam maa ilde høre,
Og lade dig om By og Land
Af Folke-Munde føre!

40 Du svarer vel: Jeg derad leer;
Hvad kand mig Rygtet skade?
Jeg agter ikke ved en Fier,
Om end dend heele Gade
Mig rooste for en ærlig Mand,
Dend stund jeg havde neppe
En haandfuld Jord og Sædeland,
Og intet i min Skieppe.

41 Men om du eene havde end
Saa mange Ager-Grunde,
Som fordum alle *Romer*-Mænd?
Mon du med dennem kunde
Fra Sorrig og Bekymring, fra
Dend Soote Seng dig købe?
Mon Time-Glasset derfor da
Deslænger skulde løbe?

42 See, naar Soldaten fordum var
I Kriigen gammel blevet,
Naar hand kom hiem med mange Ar
Paa Skind og Pande skrevet

Juvenals 14. satire 213

Af *Pyrrhus* eller *Hannibal*,
Og havde vovet Livet,
Blev ham for Saar i sneese-tall
Knap to Dags Pløying givet.

- 43 Det var ham nok; hand af sit Land
Ey større Løn begiærte,
Sig selv paa dette Jordsmaal hand
Samt Børn og Kone nært:
Hand sine voxne Sønner bød
At grave eller pløye,
Som med en Aftens Gryde Grød
Godvillig lod sig nøye.
- 44 Sligt Sædland kand ey forslaa
Til Hauger nu omstunder,
Hvorover Folkes Hierne saa
Mangfoldig Ondt udgrunder,
Saa at for Penge bliver nu
Dend meeste Part forgiven,
De fleeste Halse brudt i tu
Dend største deel aflivet.
- 45 Thi de, som riige være vil
Vil hastig være riige:
En Gierig løber lubsck dertil,
Og lader sig ey sige

Af Skam, af Frygt, af Lovens Magt.
Men see engang tilbage,
Og hør, hvad Lærdom der blev sagt
Til Børn i gamle Dage:

46 I UNGE, LADER EDER MED
VOR LILLE HYTTE NØYE,
OG DETTE RINGE BOLIG-STED!
JA KOMMER, VI VIL PLØYE
FOR VORT FORNØDNE LEVNETS BRØD,
DET LIDER *CERES* gierne,
Som os for Bog (*m*) HAR GIVET SØD
OG SAFTIG KORN OG KIERNE!

47 MOD DYDEN INGEN SIG FORSEE!
EY NOGEN SKAMFULD VÆRE
VED BØNDER-SKO I KULD OG SNEE
SAMT LOYEN PELDTZ AT BÆRE!
LAD PURPUR-DRAGTEN HAVE STÆD
PAA UDENLANDSKE STÆDER;
THI ALLE LASTER FØLGER MED
DE FIINE PURPUR-KLÆDER!

(*m*) Eller Agern, som i Stæden for Brød berettes at have været de ældgamle Tiders Føde.

- 48 Saaledes har de gamle smukt
De unge Børn tiltalet;
Men nu, naar Lyset nys er slukt,
Og Hanen knap har galct,
Da staaer en gierig Fader op
Om Vinter-Midnats Tiider
Og Sønnens søvnc-tunge Krop
Fra Senge-Lejet sliider.
- 49 Hand raaber: op! Tag Pennen fat,
Og sæt dig til at skrive,
Vær vaagen, gjør dit beste, at
Du faaer en Sag at drive,
Studeer ved Lovens Læsning paa
At tienne dig en Skilling;
Hvis ikke det, da søg at naae
En Høvidzmands Bestilling.
- 50 Men her skal purred Hoved (n) til,
Samt lange Haar i Næsen, (o)

(n) Ukiemt, upyntet, som var Tegn til Mandhaffighed,
ligesom et pyntet Haar til Qvindagtighed.

(o) Hvilke holdes for at give Behiertighed tilkiende.

Ja brede Skulder-Blade vil (p)
Der og til dette Væsen:
Her maa du tienne saa, at, naar
Du haver figtet længe,
Du da en høy *Commando* faaer,
Som giver dygtig Penge.

51 Men hvis du ey har Lyst til Kriig,
Og frygter for en Finde,
Da, paa det du kand vorde riig,
Og dobbelt Penge vinde,
Agt ikke det for nogen Skam,
Af alle slags at købe,
Og med en Skinder-Bisse-Kram
I Landet at omløbe.

52 Gevinst er deylig, uanscet
Dend er paa Mødding funden:
Betænk de Ord, som en *Poët*
Dig haver lagt i Munden:
HVEM KRÆVER REGNSKAB AF EN MAND,
HVORFRA HANS MIDLER ERE?
DET ER JO ANDRE NOK, NAAR HAND
DEM IKKE KAND UNDVÆRE?

(p) Hvoraf mand dømmet om en Persons Styrke og Kræfter.

Juvenals 14. satire 217

- 53 Saaledes til at skakre maa
Et Barn sig lade ave,
Før hand kand neppe eene gaa,
Før hand har lært at stove.
Men motte jeg vel spørge dend,
Som vil paa saadan maade
Sin Søn til Penge heller end
Til gode Dyder raade?
- 54 Siig mig, du Daare, hvorfor vil
Du haste saa for Tiden?
Din Søn (forsikrer jeg dig til)
Din Mester bliver siden.
Ja i at være Penge-kiær,
Hand rigtig Trodtz dig byder,
Som *Ajax* og *Achilles* hver
Sin Fader udi Dyder.
- 55 Forskaan et Barn, naar Udyd ham
Endnu ey har betagen:
Det er jo baade Synd og Skam?
Lad ham faae Skæg paa Hagen,
Saa skalt du see, naar ikkun een
Ham giver noget ringe,
Hvor hand skall svære sig om meen,
Og vidne falsk til Tinge.

- 56 Gaar nogen velbemidlet Brud
Til hannem ind med Penge,
Hun snart igien et Liig gaar ud,
Hun lever ikke længe:
Hun faaer en Søvn-Dvale-Drik:
Saa veed hand, slige Poster
At samle i et Øyeblik,
Som dig Besværing koster.
- 57 Thi der skall ingen Arbcyd til
Det onde at forrette.
Men du maaskee mig svare vil:
Hvad Skyld har jeg i dette?
Naar har jeg vel opladt min Mund
Til ham om slige Lyder?
Jo du har lagt dend første Grund
Til alle hans Udyder.
- 58 Thi dend, som raader Børn, at de
Skall have Penge kiære,
Som dem det gyldne *A, B, C*
Saa tilig lader lære,
Som giver dennem Frihed til,
Sin Næste at besviige
Saameget som de kand og vil,
Naar de kun bliver rüge:

- 59 Hand er jo som en Kiøre-Svend,
Der lader Hesten løbe,
Og siden ey kand styre dend,
Uagtet Pidsk og Svøbe.
Saa ihvormegen Frihed du
Den Unge end tilstæder,
Vil hand dog have meer endnu,
Og Skrævet overtræder.
- 60 Tænk, naar du siger: Det er Spot,
At hielpe sine Venner,
Dend er en Daare, som gjør Got,
Og dend Betrængte tienner,
Da lærer jo dit Barn af dig
At røve og besviige,
Og uretfærdig Riigdom sig
Ulovlig at tilsniige;
- 61 For hvilken (*q*) du dit Liv og Blod
Langt heller skulle give,
End *Decii* (*r*) sig fordum lod

(*q*) Næmlig Rigdom.

(*r*) To Herrer til *Rom*, Fader og Søn, som frivillig opofrede deres Liv for Fædernelandet, og roed midt ind iblant Fienderne, fordi *Oraklet* havde spaaet, at dend Part, hvis Anfører omkom i Slaget, skulde beholde Seyer.

Juvenals 14. satire

For deres Land aflive:
End *Creons* Søn (*s*) for *Thebe*-Stad
Er Frelse-Offer blevet,
Om det er ellers Sanden hvad
De *Græker* haver skrevet. (*t*)

62 Saa skall dend Ild og Lue, som
Du selv i Brand har stukket,
Opblusse, sluge, løbe om,
Og aldrig vorde slukket:
Ja selv du ikke bliver fri,
Din *Løve*-Unge slæber
Dig bort omsider, og udi
Sin *Røver*-Kuule dræber.

63 En Stjerne-Kiger spørger hand,
Hvor snart din Død vil komme?
Men ey for Længsel bie kand,
Til Stevne-Dag er omme:
Din Puls for seen og langsom slaar,
Du hindrer ham forlænge;

(*t*) Som efter *Oraklets* Svar stak sig selv ihjel, for at frelse
Staden *Thebe*.

(*t*) Herefter indføres nogle Vers i dend latinske Text,
hvilke saasom de bryder *Poëtens* Mæning noget over
tvert, alt saa har jeg dem som en unyttig Lem fra det
øvrigte Legem afskaaren.

Hand derfor dig af Dage faaer,
Saa kand hand arve Penge.

- 64 Men vilt du leve Aaret om,
Da maa du Lægen bede
Dig *Mitbridatis* Lægedom (u)
Imod Forgifft berede.
En Fader og en Konge maa
Af dette Pulver tage,
Før hand til Bords kand sikker gaa,
Og nogen Smule smage.
- 65 Imidlertid om nogen vil
Et Lyst-Spektakel skue,
Trodtz noget artigt Gøgler-Spill,
Trodtz nogen Jule-Stue;
Da veed jeg ingen Ting, som meer
Kand kildre Sind og Øye,
End naar mand *Gierighed* beseer
I ald sin Sværm og Møye.

(u) Efter den *Composition*, som *Plinius* og *Serenus* beskriver, melder vores lærde *Jo. Rhodus* at have gjort Prøve, da dend store Pest A. 1631. grasserede over gandske Italien, og i sær til *Padua*, men uden ringeste Krafft og Virkning.

- 66 Betragter mand en Gierig i
 Sit Livs og Riigdoms Fare,
Naar hand i *Castors* Sacristi (v)
 Sin Kiiste vil forvare,
Heldst effterat en Tyv og Skielm
 Sig nylig haver voved
I Kirken *Martis* egen Hielm (x)
 At stæle af hans Hoved:
- 67 Da maa mand jo med rette lee
 Ad denne Nars Handtering,
Da er det jo en lyst at see
 Dend Puge-Pikkelhering.
See, om en Line-Dandszer saa
 Pudseerlig sig vel svinger,
Som dend, der af dend eenc paa
 Dend anden Bølge springer;
- 68 Der udaf Penge-Gierighed
 Og for Gevinst at nyde,
Maa altid hoppe op og ned,
 Og Væirets Pibe lyde,

(v) Saasom der holdtes Vagt ved *Castors* Tempel.

(x) Her beleer *Poëten* aabenbare dend Afgud *Mars*, der som en Helt iblant Guderne haver ladet sin Stormhuc af en Kirke-Tyv bortstæle.

Juvenals 14. satire

223

Der til og fra *Corycium*
Samt Øen *Creta* farer,
At låde der sit Skiberum
Med Viin og Krydder-Varer.

- 69 En Line-Dantzler springer jo
For bare Mad og Klæder:
En Gierig gjør sig meer Uro;
See, Havet alle Stæder
Af Bølge-Vogne vrimler fuld,
Som tusindfold Talenter,
Samt Herre-Gaarde, Sølv og Guld
Tilbage hannem henter.
- 70 De fleeste ere nu til Søes,
Og Havets Fuurer pløyer:
Det gaar kun paa Gevinsten løs,
Og hver sig did forføyer,
Hvor hand sig Fordeel vente kand,
Hand indtil Verdens Ende
Forbi *Gibraltars* Vestervand
Sin Søe-Hest lader rende;
- 71 Ret som hand havde faaet fuld
Værdi for sin Umage,
Naar hand kand komme hiem med Guld
I Tønder-Tall tilbage,

224

Juvenals 14. satire

Naar hand en kostbar Krambo i
Sit Skib kand have inde,
Og veed, hvad Dyr der er udi
Det store Hav at finde.

72 Enhver er gal paa sin Manceer.
Dend eene sig indbilder,
At hand de tre Gudinder seer,
Som Sind og Sandtz forvilder:
Den anden meener, naar en Tyr
Af slag for Panden Vraaler,
At *Ithacus* af samme Dyr
Samt *Agamemnon* skraaler. (y)

73 Men dend, som fylder Skib med Kram,
For Midler sig at sanke,
Saa at der kun imellem ham
Og Døden er en Planke:
Dend er jo en afsindig Mand,
Den trænger jo til Ave,
En Daarekiste hans Forstand
Fornøden kunde have.

(y) Ved disse tvende Grillenfængere forstaaes *Orestes* og *Ajax*.

- 74 Hand raaber, naar hand er til Søes,
Dend Korn- og Peber-Kræmmer,
At Skib og Tov skall gives Løs,
Skjønt Storm og 'Torden klemmer;
Hand siger: Dette sorte Tag
Af Skyer os ey rører,
Dend heede Aarets Sommer-Dag
Jo Lynild med sig fører.
- 75 Hvad skeer? En Storm dend samme Nat
Hans Reyse forulykker,
I Tov og Takkel griber fat,
Og slaar hans Skib i Stykker:
Hand plumper i det dybe Vand
Omsider, og som Hunden
I hand kommer svømmendes til Land
Med Pungen udi Munden.
- 76 See, saa maa hand, som sig ey lod
Med heele Verden nøye,
Opvarme sit forfrøsne Blod
Med Betler-Palt og Trøye;
Hand til en liden Smule Brød
Maa lære da at trænge,
Og bede i sin store Nød
Om lit til Reyse-Penge.

- 77 Saa vogtes det kun med Fortred,
Som samlet er med Fare.
Dend Riige har besværligt ved
Sin Riigdom at bevare.
En *Licinus* sin dyre Skat
Paa alle Husets Sider
For Ild og Tyvc har besat
Med Vagt om Natte-Tider.
- 78 Men en *Diogenes* cy tør
For nogen Fare grue.
En Tyv ham ingen Skade gjør,
Ey heller Ild og Luc;
Hvor slet mand end hans lille Bôel
Dend eene Dag tillaver,
I Morgen dend en anden Kiol
Igien paa Kroppen haver.
- 79 Der *Alexander* saae ham saa
Fornøyet i sin Hytte,
Hand ufeilbarlig tænkte paa,
At hiin ey skulde bytte
Med ham, som heele Verden lod
Sig angelegen være,
Som motte vove Liv og Blod
For hver Bedriff og Ære.

- 80 Hvor Viisdom er, der er og hver
Af Guderne tillige,
En falsk Gudinde LYKKEN der
Ey noget har at sige.
Men du maaskee mig spørge vil:
Hvormeget mand har nødig?
Hvad Midler mand behøver til
At have overflødig?
- 81 Jeg svarer dig for mig, at, naar
Jeg Klæden har og Føden,
Jeg intet meere da attraaer,
Jeg intet har fornøden;
Mit Legem jeg med Hauge-Græs
Som *Epicurus* mætter,
Som en fornøyet *Socrates*
Mit Kiøkken jeg indretter.
- 82 Naturen og Philosophie
Dig dette viiser begge.

(z næste side) Hvilken bestod efter dend *Romerske* Mynt i
400. *Sestertier*, det er, efter vore Tiders Mynt, 20000
Rigsdaler, som enhver Ridder til *Rom* i det allerringe-
ste skulde eye.

228 *Juvenals 14. satire*

Men jeg maaskee et Tyranni
Dig synes at paalegge;
Velan, om du dig effter mig
Vil rette nogenlunde,
En Ridders Capital (z) jeg dig
Da gierne vil forunde.

83 Og dersom dend kand ey forslaa,
Om du endda fortryder,
At jeg til Nødtørfft dig for faa
Og ringe Midler byder,
Velan, jeg legger dobbelt til,
At jeg dig kand fornøye,
Ja jeg til trende-dobbelt vil
Endnu din Sum forhøye.

84 Men er det ikke nok endda,
Hvad vil da *Xerxis* Riige,
Samt *Croesi* Rente-Kammer, ja
Narcissi Riigdom sige,
Dend Keyser *Claudius* tillod
At gjøre hvad hand vilde,
Ja Keyserindens eget Blod
Endogsaa at forspilde?